



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae**

**Zanchi, Lelio**

**Veronae, M. D. LXXXVI.**

Septuagesimum Quartum Priuilegium.

---


[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

populi colum. 8. uerf. Sed nunquid Papa. ff. de iust. & iur. & Alexand. in conf. 38. in lib. 4. Ex his concluditur quid fit confirmatio, & quando habeat locum, & quis ea uti possit, & quando dicatur subreptitia, & quando scienter confirmata per superiorem. Iudex inferior cognoscere non potest, nisi confirmatio sit nulla.

## S Y M M A R I U M.

- 1 Clerus quando celebrat populus debet esse diuisus.
- 2 Laicis non licet sedere inter sacerdotes quando mysteria celebrant.
- 3 Clerici sunt digniores laicis.
- 4 Sacra profanis non sunt immiscenda.
- 5 Appellatione populi non uenit clerus nec e contra.
- 6 Appellatione populi ueniunt omnes ciues etiam positi indignitate dum sint eiusdem professionis.
- 7 Priuilegium concessum populo Veronensi comprehendit clericos.
- 8 Statuta laicorum ligant clericos, & Ecclesias.
- 9 Clericorum causa tractatur secundum statuta laicorum, & deceditur secundum ius canonicum.
- 10 Sacramentum, & mysterium differt.
- 11 Laici sedendo inter sacerdotes celebrantes non peccant.
- 12 Statutum loquens de honestate non ligat ad peccatum contra facientes.
- 13 Filij Dei omnes sumus in Ecclesia nec seruus distinguitur à libero.
- 14 Laicis licet accedere ad altare in duobus casibus, causa orandi, & sumendi corpus Christi.

## Septuagesimum Quratum Priuilegium.

- 1  GLESTIA gaudet priuilegio, † quòd quando clerus celebrat, populus debet esse diuisus
- 2 † Dum igitur sacerdotes in altari sacra mysteria celebrant, non licet laicis sedere inter ipsos, sed pars illa quæ cancellis ab altari diuiditur clericis seruatur. Tempore uero communicationis, ut mos est laicis, & feminis Sancta Sanctorum pateant,
- 3 cap. 1. de uit. & honest. cler. Ratio decisionis esse potest. † Quia clericis sunt digniores laicis. Ideo incumbetes sacris mysterijs, debent

debet laici esse separati, ab ipsis ob reuerentiam. Ideo prædictus. tit. de vit. & honest. appositus fuit. Nam verbum vita concernit necessaria ad victum clericorum. Qui si seruiunt altari viuere debet. Vnde elemosynæ, & oblationes introductæ sunt.

4 Verbum honestatis concernit ipsorum mores. † Et cum sacra profanis non sint immiscenda merito laici, propè altare, vel in choro dum officia celebrantur stare, nec sedere debent. Hic animaduertè, quòd laici dicuntur, quasi populus, c. duo sunt 12.

5 q. 1. † Appellatione tum populi, nò venit clerus, nec econtra c. si sententia de sent. excom. habetur. in §. plebiscitum in lit. de iur. nat. gen. & ciuil. † Quòd appellatione populi veniunt, nedum omnes ciues, verum & illi, qui in dignitate positi sunt. Quòd intelligèdum est de illis, qui sunt eiusdem professionis, nec vltra recipit extensionem, tex. cum glo. in d. c. Si sententia Sed quid in materia alicuius concessionis privilegiorum? vt si

7 ab aliquo Principe fuisset concessum, † priuilegium populo Veronensi? An in tali priuilegio cõprehenderentur clerici? Et licet quæstio sit satis ardua, tamen pro parte affirmatiua est tex. in c. cum dilecti, de for. compet. & not. Bart. in l. 1. ff. ad municip. & quòd not. Abb. in c. Rodulphus de rescrip. Hinc inferitur ad aliam quæstionem. Si clerici intendunt, vel possunt vti priuilegio allegato? An etiã comprehendantur, in statutis adeo

8 quòd † statuta laicorum valeant ligare clericos, & ecclesias? Et dicendum, quòd sic, tenent Doct. Bar. Pau. de Cast. in l. omnes populi. 15. col. in 4. q. in prin. ff. de iust. & iur. Bald. in l. 4. C. ad l. falc. Et eo maxime obtinet locum quãdo clericus, vel Ecclesia vtitur beneficio alterius statuti laicorum. Non liceret clericis pro parte velle vti beneficio statutorum, & pro parte statuta, quæ ipsis nò seruirent iuxta eorum intentionem, seu propositum, vel necessitatem reprobare. Bal. in l. omni vers. deinde C. de sacr. sanc. Eccle. & in l. 1. C. de contrahen. emp. & in l. cunctos populos in 7. col. fin. ver. sed vltèrius hic quæritur. C. de sum. trin. & in c. 1. §. si quis vers. porrò si statutum si de feud. fuer. controu. Ita tenet Bart. in d. l. cunctos populos q. 5. & in l. 1. §. quæ onerandæ vers. circa hoc quæro. ff. quar. rer. act. non dat. Flor. in l. venditor. §. constat. C. communia præd. Quòd sic in procedendo nò autem in decidendo. Ita tenet Pau. de Cast. in conf. 299. Quòd incipit ad primum quæsitum Alex. in conf. 209. in 2. par. & in conf. 93. & conf. 86. in 4. par. Abb. in c. quòd

9 clericis in fi. de for. comp. † Dicit, quòd causa clerici agitata in

foro seculari debet decidi secundum ius canonicum, sed debet tractari secundum statuta laicorum, ut ibi plenius. Sed in patrimonialibus Abb. post But. in cap. constitutus de resti. in integ. Sed sicuti clerici ligantur statutis laicorum, pari passu laici deberent ligari hoc statuto, uel decreto. Quod debeant esse diuisi, quando clerici faciunt sacra mysteria, & ministeria. Et hic nota ¶ differentiam. Nam mysterium idem est quod sacramentum. Habet in se uirtutem reconditam. Et dicitur sacramentum quasi rei sacrae signum, capit. multi 1. quaest. 1. Ministerium uero est quodlibet officium sacerdotale, capit. cum in cunctis. s. inferiora de elect. ¶ Sed an peccent laici contrariando praedicto decreto? Dicitur, quod non. Quia capitulum de quo in specie tractatur. Hic respicit duntaxat honestatem, & reuerentiam, quam habere debent laici ministris Ecclesiasticis. Ideo contrafacientes non ligat maximè ubi consuetudo est in oppositum, ¶ Quia statutum loquens de honestate, non ligat contrafacientes ad peccatum. Et de hoc est text. in quarta distinctione. s. hæc, & fin. in fin. Hoc dictum limitem dummodo non fiat ex contemptu. Quia contemptor exhortationis superioris peccat. Vide sexagesimam glo. cum tex. in capit. quis autem, Decima distinctione. Idem intelligendo in consilio perfectionis. Secus in consilio Reuerentiæ, ut not. in cap. ad aures de æta. & qualit. & glos. in Clemen. prima. de test. Quomodo autem cognoscatur utrum constitutio sapiat consilium, uel præceptum recurritur ad materiam subiectam. Nam si illa de sui natura non necessitat dicitur potius quædam exhortatio, licet uerba aliud sapiant. Undecima quaestione. 3. cap. Rogo cum paradiso. De uerborum signifi. Hæc materia non necessitat. ¶ Quia in Ecclesia omnes unum sumus, nec seruus a libero distinguitur, omnes sunt filii Dei, & omnes in tali loco ¶ orant. Vnde mihi admodum placet, ¶ illorum consuetudo, qui animarum salutem utiliaque tractant es quibusdam separationibus ab altari utuntur, quod ira de facili non datur laicis altari adherere. Hoc enim facit contra quosdam male educatos, qui in tantam audaciam incidunt, quod existimant sibi licere, ¶ id à quo ex omni honestate abstinere debent. ¶ In duobus enim casibus laici licitè accedunt ad altare, scilicet causa orandi, & corpus Domini nostri Iesu Christi sumendi. Ex his habes, quod laicis non conuenit altari adherere, uel in choro sedere, dum officia celebrantur. Sed bene causa orandi, uel

nel sumendi Eucharestiam permittitur aditus, quod secus in ceteris mysteriis.

S U M M A R I V M.

- 1 Clericus non debet retinere in domo mulierem suspectam de incontinentia.
- 2 Clerici indigentes ministerio fœminarum debent eas longe retinere ab Ecclesia, ut necessaria ministrent.
- 3 Fœminæ prohibentur accedere ad altare, & presbytero ministrare.
- 4 Scelus perpetratur instigante Diabolo.
- 5 Fœminæ non possunt tangere sacras res, & ibi ratio adest.
- 6 Fœminæ remotæ sunt ab officijs civilibus.
- 7 Mulier iuuatur per Senatusconsultum Valleyan.
- 8 Mulier non potest esse Index: Fallit in Clarissimis mulieribus.
- 9 Mulier non potest legitimare filios.
- 10 Mulier non potest esse testis in testamento, potest in causa pia.
- 11 Mulier non est idoneus testis in causa criminali.
- 12 Mulier habilitata per Statutum non facit inditium ad torturam.
- 13 Mulier assumpta in testem in casibus permisis non æquualet testimonio masculi.
- 14 Mulier non potest esse testis in scriptura privata.
- 15 Mulier non gaudet immunitatibus concessis mihi & posteris.
- 16 Castitas maior florere debet in clericis quàm in cæteris.
- 17 Episcopus an careat suspitione tenens in domo matrem, uel aliam non suspectam?
- 18 duri civili non statuitur quando canon oppositum sentit.
- 19 Incontinentiæ suspitio esse non potest intra quartum gradum inter ascendentes, & descendentes.
- 20 Clericus diues de rebus Ecclesijs magis subuenire tenetur consanguineis suis quàm alijs.
- 21 Clericus in erogando pauperibus primo sibi, postea suis quibus deficientibus extraneis cognitis, quàm ignotis.
- 22 Prælati committunt peccatum dando consanguineis sine mensura.
- 23 Datum alicui ad distribuendum pauperibus potest erogare suis consanguineis pauperibus.
- 24 Clericus superflua distribuere inter pauperes tenetur.